

Krīzi pārvarēsim, ja strādāsim kopā

Andris Jaunsleinis,
LPS 19.kongress

Paldies pašvaldību deputātiem un darbiniekiem

- Ir dzirdēts daudz negatīva, taču šodien mums ir jāpasaka:
  - Jūs esat Latvijas patrioti:
    - Devāt ceļamaizi Latvijas Neatkarības Deklarācijai 1990.gadā
    - Pārveidojāt tautsaimniecību un izveidojāt pašvaldību demokrātiju
  - Jūs esat savas pašvaldības patrioti:
    - Nodrošinājāt sociālu stabilitāti
    - Sakopāt vidi un dzīve pagastos un pilsētās ieguva jaunu kvalitāti

Noslēdzas laikmets Latvijas vēsturē

- 1866.gada reforma atbilda pārejai uz kapitālistisko ražošanas struktūru
- Kopš tā laika pagastu un apriņķu struktūra tika pamatā saglabāta
- Esošā struktūra nozīmēja ilglaicīgas un stabilas komunikācijas, tā atbilda nodarbinātības un ekonomikas struktūrai, tradicionālam latviešu dzīvesveidam

Jauno veidojot daudz kas tiek salauzts

- Jauna administratīvā struktūra paātrinās sociālās un ekonomiskās pārmaiņas
- Mainīsies pieeja pašvaldības vadībai, palielināsies reālie dienā veicamie attālumi vairumam no iedzīvotājiem, bērniem, skolniekiem, pakalpojumu sniedzējiem un ražotājiem
- Policentriskās attīstības modelis pagaidām saistās ar koncentrāciju 17 centros

Mērfija likums

- Ja kāda nelaime var notikt, tad tā noteikti notiks
- ATR noslēgumā, lai iedzīvotāji vieglāk pārciestu reformas sākotnējo negatīvo iespaidu, bija nepieciešami būtiski investīciju līdzekļi kā kompensācija nomaļu iedzīvotājiem

Vietējās reformas noslēgums - 1

- Rajona pašvaldību reorganizācijas likums:
  - Pašvaldības pašas sastāda plānu
  - Jaunie deputāti lems par brīvprātīgo iniciatīvu turpināšanu un izvēlēsies jaunus uzdevumus
- Grozījumi likumā “Par pašvaldībām”
  - Saglabājām galvenās pašvaldību demokrātijas vērtības
  - Panācām Domes priekšsēdētāja aizsardzību
  - Paplašinājām sadarbības iespējas

Vietējās reformas noslēgums - 2

- ATR likuma atcelšana
  - Pārskatot iepriekš panākto kompromisu netika ņemts vērā iedzīvotāju un pašvaldību viedoklis
  - Likumu pārkāpumi bija tik acīmredzami, ka bailēs no Satversmes tiesas likums tika atcelts
- Apdzīvoto vietu un administratīvo teritoriju likums
  - Teritoriju grozīšana Saeimas kompetencē
  - Bažas par pilsētu un pagastu pašvaldības statusa zaudēšanu

Vietējās reformas noslēgums - 3

- Finanšu izlīdzināšana
  - Likumu negrozīt nevarēja
  - LPS 18.kongress noteica vadlīnijas kompromisam:
    - Pašvaldībām izlīdzināmie ienākumi vismaz 17,8% no visu nodokļu ieņēmumu kopsummas
    - Tikai objektīvi kritēriji
    - Finanšu nepieciešamības aprēķinam par pamatu iepriekšējā perioda faktiskais izdevumu sadalījums
  - Zināmu pārejas periodu varētu stabilizēt to pašvaldību ienākumus, kam reformas rezultātā strauji samazinās ienākumi

Ekonomiskā krīze

- Daudzi valsts ierēdņi domā, ka krīzes nav
- Pašvaldības krīzi jau izjūt ļoti konkrēti, tā ir saistīta ar
  - Budžeta samazināšanos, kam neredz gala
  - Algu samazināšanos un cilvēku atlaišanu
  - Neiespējamību nodrošināt pašvaldības pakalpojumus pat minimāli iedomājamā apmērā

Iesaistīšanās krīzes risinājumā

- Sarunu protokoli ar valdību
- Sarunas ar SVF
- Sarunas ar Eiropas Komisiju
- Sākotnējā pozīcija: Valdība viena runā visu vārdā, pārējie uzņemas grūtību
- Pašreizējā pozīcija: Kopā runājam par situāciju, valdība grib viena tērēt aizņēmumu
- Sasniedzamā pozīcija: Meklējam kopēju pozīciju kopā ar valdību, kopā tērējam situācijas uzlabošanai

Trīs jautājumi:

Vai izdosies arī krīzes apstākļos

- saglabāt tiesiskas valsts pamatprincipus?
- nodrošināt vismaz minimālo pakalpojumu grozu?
- pārtraukt krišanu bezdibenī, veicot pasākumus ekonomiskās dzīves atdzīvināšanai?

Trīs atbildes

- Atteikties no likumu un MK noteikumu obligātā rakstura
- Garantēt vismaz samazināto iedzīvotāju ienākuma nodokļa prognozi
- Būtisku daļu no starptautiskā finanšu aizdevuma valstij nodot pašvaldību rīcībā patstāvīgai iepirkumu organizēšanai

Svarīgas papildprasības

- Eiropas fondu pieejamības vienkāršošana (forma, laiks, lēmuma pieņemējs)
- Iesāktie projekti
- Iespēja aizņemties priekš un līdzfinansējumam
- Nesamaksātie 200 000 Ls
- Dalīšanās ar nodevu vai nodokli par darījumiem ar nekustamo īpašumu
- Kreditēšanas iespējas siltumražošanas uzņēmumiem
- Autobusi skolēnu pārvadājumiem

Ko darīt, ja mūs neuzklausīs

- Valdei – strādāt ar valdību un SVF
- Domei – pilnvarojums izanalizēt situāciju un pieņemt:
  - Lēmumu par ārkārtas situāciju saistībā ar finansējuma nepietiekamību, ietverot pašvaldību rīcības noteikumus
  - Lēmumu par konkrētiem pasākumiem (Streiks, Aicinājums rīkot ārkārtas Saeimas vēlēšanas, citi pasākumi par ko pašvaldības vienojas)